

"Bast-ı zaman sırrıyla, çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Miraç, bu hakikatin vücudunu ispat eder ve bilfiil vukuunu gösteriyor." Miracın birkaç saat müddeti ifadesini açıklar mısınız?

Bast-ı Zaman: Kelime olarak az zamanda çok uzun bir zaman yaşamış olmak ve zamanın genişlemesi manasına geliyor.

"Bu hakikate işareten, Leyle-i Kadir gibi bir tek gece, seksen küsur seneden ibaret olan bin ay hükmünde olduğunu, nass-ı Kur'ân gösteriyor. Hem bu hakikate işaret eden, ehl-i velâyet ve hakikat beyninde bir düstur-u muhakkak olan 'bast-ı zaman' sırrıyla, çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Miraç, bu hakikatin vücudunu ispat eder ve bilfiil vukuunu gösteriyor. Miracın birkaç saat müddeti, binler seneler hükmünde vüs'ati ve ihatası ve uzunluğu vardır. Çünkü, o, Miraç yolunda bekâ âlemine girdi. Bekâ âleminin birkaç dakikası, şu dünyanın binler senesini tazammun etmiştir."(1)

"Bast genişletmek demektir.

Dağlarla yeryüzünün sahası genişliyor. Küçücük kabarcıklar da midenin sahasını artırıyorlar. Akciğer açıldığı zaman iki yüz elli metrekare oluyor. Bir insanın kılcal damarları yüz bin kilometre; ekvatoru iki buçuk defa dolaşabilecek uzunlukta.

Allah'ın mekân içinde mekân yarattığının daha nice misalleri var.

Öyle ise O Zât-ı Kadir, zaman içinde zaman da yaratabilir. Bazı sevgili kullarında bast-ı zamanı sergileyebilir ve o kul çok kısa zamanda büyük işler yapabilir.

Bast-ı zaman konusunda, Nur Külliyatı'ndan bir hikmet dersi:

"Rüyada bir saat zarfında bir senenin geçtiğini ve pek çok işler görüldüğünü görüyorsun. Eğer o saatte o işlere bedel Kur'an okumuş olsa idin birkaç hatim okumuş olurdun." (Mesnevî-i Nuriye)

Bu vecizenin devamında alışık olmadığımız bir tâbir geçer: Ruh sürati.

Ruhun sürati ne ışıkla kıyasa girer, ne de sesle. Hayâl, ruhun bir hizmetçisi. Bir anda

cennetlere varabiliyor. Akıl, ruhun anlama âleti. İnsan bu âletle bir anda yıldızlara çıkıp onları tefekkür edebiliyor.

Rüyada bizim de ruhumuz bedenimize bir derece galip gelir. Çok uzak mesafelere bir anda gider, geçmişe ve geleceğe rahatlıkla ulaşırız; dedemizle de görüşürüz, torunlarımızla da.

Manen terakki ederek, melekleri gerilerde bırakan bir ruh, onların gayet rahatlıkla yaptığı bir işi niçin yapamamış? Bir anda birkaç mekânda neden bulunamamış?

Üstad Hazretleri bu konuda şunları söylüyor:

"Hem şu hakikata bina edilen beyn-el evliyâ kesretle vuku bulmuş olan bast-ı zaman hâdiseleridir. Bâzı evliya bir dakikada bir günlük işi görmüş. Bâzıları bir saatte bir sene vazifesini yapmış. Bazıları bir dakikada bir hatme-i Kur'âniyeyi okumuş olduklarını rivâyet edip ihbar ediyorlar. Böyle ehl-i hak ve sıdk, bilerek kizbe elbette tenezzül etmezler. Hem o derece hadsiz ve kesretli bir tevatürle bast-ı zaman hakikatını aynen müşâhede ettikleri medar-ı şüphe olamaz."

"Şu bast-ı zaman herkesçe musaddak bir nevi rüyada görünüyor. Bazan bir dakikada insanın gördüğü rüyayı, geçirdiği ahvali, konuştuğu sözleri, gördüğü lezzetleri veya çektiği elemeleri görmek için yakaza âleminde bir gün, belki günler lâzımdır."

Burada miraç için birkaç dakika ve birkaç saat denilmesi:

"... 'bast-ı zaman' sırrıyla, çok seneler hükmünde olan birkaç dakikalık zaman-ı Mi'rac, bu hakikatın vücudunu isbat eder ve bilfiil vukuunu gösteriyor..."(1)

Burada miraçtaki fiili durum bast-ı zaman için bir misal ve bir delil olarak gösteriliyor. Yani miraçta bast-ı zaman (zamanın genişlemesi) bilfiil görülmüş deniliyor. Miracın tamamı hakkında net bir zaman belirtilmiyor. Hadîs-i şeriflerde miracın zamanı dünya ölçüsünde çok kısa bir zaman, bir an olarak ifade ediliyor.

"Mi'racın birkaç saat müddeti, binler seneler hükmünde vüs'ati ve ihatası ve uzunluğu vardır..."(2)

Bu cümlede ise, miracın bir iki dakikası çok uzun zamanları karşılıyor ise, bir iki saati binler senelere mukabil gelebilir diye bir mukayese yapılıyor. Yoksa miraç bir iki saat sürmüş denilmiyor.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Lem'alar, Üçüncü Lem'a.](#)
(2) bk. [Lem'alar, Üçüncü Lem'a.](#)